

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	11
-------------------	----

Rozdział 1

SWÓJ, OBCY, WRÓG JAKO KATEGORIE SOCJOLOGICZNE W TEORII SOCJOLOGII WIEDZY	25
1.1. Swój – obcy – wróg w naukach społecznych.....	25
1.2. Świadomość swojego – obcego – wroga w perspektywie socjologii wiedzy.....	31
1.3. Wiedza jako społeczna siła ekskluzji i inkluzji	39
1.3.1. Uwagi wstępne z pozycji konstruktywistycznych oraz fenomenologicznych	39
1.3.2. Wiedza jako produkt społeczny.....	46
1.3.3. Wiedza jako narzędzie wykluczania	53
1.3.4. Stereotypy jako wiedza.....	56
1.3.5. Wiedza społeczna jako narzędzie kontroli.....	59

Rozdział 2

KULTURA – TOŻSAMOŚĆ – OSOBOWOŚĆ	63
2.1. Kultura jako konstruktorka triady swój – obcy – wróg.....	65
2.2. Kultura jako program konstrukcji sensów w czasie	73
2.3. Język a konstrukcja rzeczywistości.....	81
2.4. Tożsamość i osobowość jako zjawiska kulturowe.....	83
2.4.1. Tożsamość indywidualna	87
2.4.2. Tożsamość społeczna i wartości	88
2.4.3. Osobowość swojego – obcego – wroga.....	91
2.4.4. Podsumowanie. Tożsamość i osobowość w dynamice zmian kulturowych	95

Rozdział 3

TEORIA ZWROTU INKORPORACYJNEGO. MYŚLENIE O ZMIENIAJĄCEJ SIĘ KONSTRUKCJI.....	97
3.1. TZI a klasyczne ujęcia triady S-O-W	97
3.1.1. Georg Simmel i Robert E. Park.....	99
3.1.2. Florian Znaniecki	101

3.1.3. Robert K. Merton	103
3.1.4. Norbert Elias	104
3.1.5. Alfred Schütz	106
3.1.6. Margaret M. Wood i Arnold van Gennep	107
3.1.7. Zygmunt Bauman	108
3.1.8. Howard S. Becker	109
3.1.9. Klasycy. Podsumowanie	110
3.2. Ekskluzja	111
3.2.1. Alienacja	115
3.2.2. Stygmatyzacja	122
3.2.3. Enemizacja	128
3.2.4. Ekskluzja wewnętrzna	130
3.3. Inkorporacja	130
3.3.1. Zwrot absorpcyjny	131
3.3.2. Kwarantanna	132
3.3.3. Absorpcja	134
3.4. Zmiany macierzy i swojego w czasie	135
3.4.1. Historia jako fenomen socjologiczny	137
3.4.2. Historycyzm czy historyzm socjologii wiedzy?	141
3.4.3. Czas jako fenomen socjologiczny. Przykład z biografii powracających	143
3.4.4. Amnezja historyczna	146
3.4.5. Macierz wczorajsza – macierze dzisiejsze. Dwa tryby analityczne TZI	148
3.4.6. Konstruktywistyczne podsumowanie	162
3.5. Od swojego do swojego	162
3.5.1. Impuls alienacyjny	162
3.5.2. Impuls absorpcyjny	164
3.5.3. Wytaczanie i przekraczanie granic	164
3.6. Antyinkorporacja	165
3.6.1. Dystopia	167
3.6.2. Na straży granic	170
3.6.3. Metodologia w badaniach TZI	172
3.6.4. TZI a empiryczne egzemplifikacje	174
3.6.4.1. Pierwotni chrześcijanie	174
3.6.4.2. Pogrom Żydów w Lizbonie	175
3.6.4.3. Dzieci okupacyjne	176
3.6.4.4. Walter Benjamin – zawsze obcy	178
3.6.4.5. Antagonizm polsko-żydowski w II Rzeczypospolitej i Polenaktion	182
3.6.4.5.1. Antagonizm polsko-żydowski 1918–1938	182

3.6.4.5.2. Polenaktion – zapomniany wstyd II Rzeczypospolitej	189
4.7. Krytycznie o TZI	191
3.7.1. TZI nie jest teorią	191
3.7.2. Pięć źródeł niepewności	196
Rozdział 4	
WYOBECOWANI GENIUSZE	199
4.1. Uwagi wstępne na temat sieci powiązań pomiędzy aktorami	200
4.2. Georg Simmel. Genialny outsider i jego <i>kismet</i>	201
4.2.1. W epoce antysemityzmu pruskiego	202
4.2.2. Obcy w macierzy	205
4.2.3. Ukryty antysemityzm jako źródło alienacji	212
4.2.4. Swoj dla obcych	219
4.2.5. Kłątwa obcego	223
4.3. Norbert Elias i biały gołąb	224
4.3.1. Swoj	225
4.3.2. Alienacja, stygmatyzacja, enemizacja	234
4.3.3. Zwrot absorpcyjny, kwarantanna i absorpcja	237
4.4. Podwójne życie Alfreda Schütza	240
4.4.1. Alienacja	240
4.4.2. Stygmatyzacja i enemizacja	244
4.4.3. Zwrot absorpcyjny, kwarantanna, absorpcja	246
4.4.4. Niezakończona inkorporacja	248
4.5. Theodor Wiesengrund Adorno. W cieniu cmentarnej ciszy totalitaryzmu	250
4.5.1. Wśród swoich	252
4.5.2. Żli koledzy	257
4.5.3. Wróg bez macierzy	258
4.5.4. Unicestwienie przez macierz	260
4.5.5. Inkorporacja bez wiary w jakąkolwiek macierz	261
4.5.6. Odrzucony przez swoje dzieci	263
4.5.7. Inkorporacja do macierzy	265
Rozdział 5	
OBCY W SWOIM DOMU	267
5.1. Inkorporacja do macierzy	271
5.1.1. Słowo o „wiecznej” nienawiści	271
5.1.2. Słowo o inkorporacji pruskiej	275
5.1.3. Słowo o inkorporacji austriackiej	279
5.2. Sytuacja Żydów niemieckich w latach 1880–1938	285
5.2.1. Żydzi w cesarstwie Wilhelma II	285

5.2.1.1. Ostatni Hohenzollern a kwestia żydowska	286
5.2.1.2. Antysemityzm niemiecki przełomu XIX i XX wieku	291
5.2.1.3. Więźniowie asymilacji	297
5.2.2. Żydzi w Republice Weimarskiej	302
5.2.3. Narodowy socjalizm lat trzydziestych i ucieczka do (prze)życia	309
5.3. Sytuacja Żydów austriackich w latach 1880–1938	326
5.3.1. Umysły Austrii	336
5.3.2. Austria w chaosie	340
5.3.3. Antysemityzm w okresie Federalnego Państwa Austriackiego	344
Rozdział 6	
WYGNANIE ROZUMU 1933–1938	349
6.1. Obcy i wrogowie w III Rzeszy	352
6.2. Swoi w III Rzeszy	358
6.3. „Odżydowanie” austriackiego umysłu	366
6.4. Austriacka katastrofa. Studium przypadku '38	373
6.4.1. Anszlus a kwestia żydowska	373
6.4.2. Noc kryształowa III Rzeszy	383
Rozdział 7	
PO KATASTROFIE	399
7.1. Zagłada – próba wyjaśnienia kulturowego fenomenu	399
7.2. Austriacka ucieczka od odpowiedzialności i powojenny antysemityzm	410
7.3. RAF – powojenna reperkusja nazizmu	419
7.4. Pytania pozostawione bez odpowiedzi	429
ZAKOŃCZENIE	433
INTRODUCTORY REMARKS	445
BIBLIOGRAFIA	457
INDEKS OSOBOWY	485